

УДК 657.62

DOI: 10.25140/2411-5215-2018-1(13)-191-199

*Людмила Іванова, Валерія Карасьова, Артем Судак***АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ПРОЦЕСУ
В ЗАКЛАДАХ КУЛЬТУРИ***Людмила Іванова, Валерія Карасьова, Артем Судак***АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО ПРОЦЕССА
В УЧРЕЖДЕНИЯХ КУЛЬТУРЫ***Liudmyla Ivanova, Valeriia Karasova, Artem Sudak***ANALYTICAL PROVISION OF MANAGEMENT PROCESS IN CULTURAL
INSTITUTIONS**

У статті розглянуто соціально-економічні аспекти розвитку сучасного драматичного театру на прикладі драматичного театру в Чернігові, переваги якого відображає порівняльний аналіз конкурентоспроможності з іншими театрами України та закладами культури. Аналіз фінансово-економічних показників дозволив з'ясувати певні особливості: у структурі отриманих доходів значно переважають доходи від іншої операційної діяльності у порівнянні з чистими доходами, втім, обсяги останніх зростають; для стимулювання цього зростання вважаємо необхідним уточнити та доповнити показники діяльності, перелік яких запропоновано в цій статті.

Ключові слова: економічний аналіз; театральна діяльність; специфіка галузі; чистий дохід; інший операційний дохід; показники творчо-виробничого потенціалу.

Табл.: 8. Бібл.: 11.

В статье рассмотрены социально-экономические аспекты развития современного драматического театра на примере драматического театра в Чернигове, преимущества которого отражает сравнительный анализ конкурентоспособности с другими театрами Украины и учреждениями культуры. Анализ финансово-экономических показателей позволил выявить некоторые особенности: в структуре полученных доходов значительно превосходят доходы от прочей операционной деятельности по сравнению с чистыми доходами, тем не менее объемы последних растут; для стимулирования этого роста считаем необходимым уточнить и дополнить показатели деятельности, перечень которых предложен в этой статье.

Ключевые слова: экономический анализ; театральная деятельность; специфика отрасли; чистый доход; прочий операционный доход; показатели творческо-производственного потенциала.

Табл.: 8. Библ.: 11.

The article deals with social and economic aspects of the development of a modern drama theatre by an example of Drama Theatre in Chernihiv. The analysis of the competitiveness of the theatre reflects its advantages in comparison with other theatres and cultural institutions of Ukraine. The analysis of financial and economic indicators allowed finding out certain features: in the structure of income, income from other operating activities outweigh net income, however, volumes of net income grow; in order to stimulate this growth, we consider it necessary to clarify and supplement the performance indicators, the list of which has been proposed in this article.

Keywords: economic analysis; theatrical activity; branch specifics; net income; other operating income; indicators of creative and productive potential.

Table: 8. References: 11.

GEL Classification: Z10; M10

Актуальність. Проведення аналізу господарської діяльності підприємства є актуальним на будь-якому етапі розвитку суспільства. За його допомогою відбувається вивчення результатів діяльності підприємства за певний період, оцінка ефективності його діяльності, виявлення резервів та розробка шляхів вдосконалення для підвищення ефективності діяльності.

Варто зазначити, що проведення аналізу для підприємств різної галузевої специфіки не буде однаковим. Результати діяльності підприємств, установ, організацій залежать від різноманітних факторів. Аналітичне забезпечення управлінського процесу, ефективної діяльності не може бути однаковим, наприклад, для машинобудівного підприємства та театру. Ті показники, що є вагомими для підприємства машинобудівної галузі, як фактори впливу на фінансовий результат, в той же час для театру будуть мати лише побічний, опосередкований характер.

Постановка завдання. Висвітлення особливостей аналізу господарської діяльності щодо об'ємних показників закладів культури. Визначення складу показників, що входять до забезпечення управлінського процесу з метою ефективної діяльності культурних закладів.

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Ці питання розглянуто на прикладі комунального підприємства Чернігівський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка (далі – Театр).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Наука про театр, що має вікові традиції, в основному вивчала закономірності творчого процесу. Не залишилися поза сферою її уваги соціально-економічні та організаційні сторони театральної діяльності, які знайшли відображення в роботах таких авторів, як А. З. Юфіт [2], Г. Г. Дадамян [3], Ю. М. Орлов [4], Н. Н. Ваганова, А. Н. Димнікова, Л. Г. Сундстрьом, В. С. Жидков [5], А. Я. Рубінштейн [6] [1]. У цих роботах висвітлені суто теоретичні проблеми, що стосуються регулювання театального мистецтва на основі законодавчих актів, дослідження системи «театр – глядач», розвитку театального мистецтва. Економічним та управлінським питанням присвятили науково-практичні праці автори: І. Д. Безгін, Є. М. Жильцов, Є. В. Єгоров, Т. А. Фролова, А. Г. Ісканов, Н. Г. Пігуль [10], Г. Л. Таукач [11]. Проблеми економічного аналізу, формування системи показників аналізу з метою прийняття рішень в управлінському процесі не були розглянуті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Театральна творчість є складовою частиною культурного життя України. Держава всебічно сприяє розвитку театральної творчості, основу якої становлять різноманітні театральні вистави. На території України створюються і діють театри, що відрізняються за видами театального мистецтва, формою власності, спрямованістю на різні верстви населення та іншими ознаками.

Театральна справа в Україні регулюється Законом України «Про театри та театральне мистецтво» [7], звертаючись до якого можна отримати поняття лише про юридичну сторону діяльності театру. Щодо питань особливостей аналітичного забезпечення управлінського процесу закон жодної інформації не містить.

Для початку проаналізуємо результати діяльності підприємства на основі внутрішніх факторів, що прийняті в економіці виробничих підприємств (табл. 1). Під час прем'єр іноді потрібно залучення нових основних засобів, наприклад, сценічного обладнання. Те ж саме можна сказати і про оборотні засоби, оскільки прем'єра потребує створення нових сценічних костюмів. Проте такі показники, як матеріаловіддача, кількість оборотів не є основними. Всі перелічені показники опосередковано впливають на діяльність підприємства, хоча сприяють творчим результатам театру. Тому варто брати до уваги деяку умовність щодо розрахунків, зведених у табл. 1.

Таблиця 1

Аналіз використання ресурсів комунального підприємства Чернігівський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка

Показники	2013	2014	2015	2016	2017	Індекс зміни показника 2017/2013
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	1540	1116	1774	2883	3184	2,06
2. Середньорічна величина основних фондів, тис. грн	7012	7141	7632	7805	8335	1,19
4. Фондовіддача, грн/грн	0,22	0,16	0,23	0,37	0,38	1,72
5. Кількість працюючих, осіб	180	180	178	180	180	1,0
6. Виробіток на одного працюючого, тис. грн/люд.	8,6	6,2	10,0	16,0	17,6	2,05
7. Середньорічні залишки оборотних коштів, тис. грн	501,5	538,0	815,5	1239,0	1434,0	2,85
8. Кількість оборотів оборотних коштів	3,1	2,07	2,18	2,33	2,22	3,1
9. Тривалість одного обороту, в днях	118,9	176,0	167,0	157,0	162,0	1,37
10. Матеріальні витрати, тис. грн	1683	1861,5	1454	4148	4652,5	2,76
11. Матеріаловіддача	0,915	0,5995	0,82	1,44	1,46	1,60

Джерело: складено авторами.

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Тим не менш, необхідно зауважити, що протягом 5 років спостерігається неухильне стійке зростання показників театру. Так, чистий дохід підприємства у 2017 році в порівнянні з 2013 збільшився в 2 рази, при цьому збільшилися показники матеріальної бази: основні засоби на 19 %, оборотні засоби в 2,85 рази. Поліпшилось використання ресурсів: фондівіддача зросла з 0,22 до 0,38 грн/грн; матеріалівіддача збільшилась в 1,6 рази; виробіток працюючих піднявся у 2 рази; лише кількість оборотних засобів знаходиться приблизно на одному рівні.

Оскільки Театр не є виробничим підприємством і не йдеться про зміни технології та техніки виробництва, то доцільно шукати причини поліпшення його економічних показників серед змін творчо-виробничих чинників.

На сьогодні в репертуарі театру 40 вистав [8]. Серед найпопулярніших є «Наше містечко», «Відьма», «Безумний день, або весілля Фігаро», «Слуга двох панів», «Вільні метелики», «Каліка з острова Інішмаан», «Пісочниця», «Не плачте за мною ніколи». Огляд змін у репертуарі театру за 2011–2017 роки зведено в табл. 2.

Таблиця 2

Огляд кількості вистав у репертуарі та кількості прем'єр за рік

Рік	Кількість вистав у репертуарі	Кількість прем'єр за рік	Коефіцієнт оновлення вистав*
2011	26	5	-
2012	31	5	0,161
2013	36	5	0,139
2014	40	4	0,1
2015	42	12	0,28
2016	41	6	0,14
2017	40	11	0,3

* показник розраховувався як відношення прем'єр, що поставлені за рік, до кількості вистав у репертуарі.
Джерело: складено авторами.

У період з 2011 до 2014 року щорічно на сцені театру було представлено по 4-5 прем'єр. Далі у 2015-2017 роках кількість прем'єр збільшується, у 2015 році – 12, у 2017 – 11, що є дуже великими показниками. Для порівняння проведемо аналіз оновлення репертуару в театрах України [9]. Результати дослідження зведені у табл. 3, де для прикладу наведені дані за 2016 рік.

Таблиця 3

Показники оновлення репертуару в театрах України за 2016 рік

Область	Кількість театрів	Кількість відіграних вистав за рік	Кількість прем'єр за рік	Коефіцієнт оновлення по областях
1	2	3	4	5
Вінницька	2	822	7	0,02
Волинська	2	565	8	0,018
Дніпропетровська	13	2432	50	0,020
Донецька	1	313	8	0,023
Житомирська	2	803	11	0,013
Закарпатська	4	1206	19	0,013
Запорізька	6	1241	26	0,024
Івано-Франківська	4	1215	41	0,044
Київська	3	675	15	0,023
Кіровоградська	2	950	7	0,010
Луганська	2	90	12	0,037
Львівська	9	2614	37	0,013
Миколаївська	3	1091	23	0,021
Одеська	7	1424	21	0,012
Полтавська	2	804	8	0,005
Рівненська	2	704	8	0,012

Закінчення табл. 3

1	2	3	4	5
Сумська	2	542	12	0,022
Тернопільська	2	669	10	0,014
Харківська	7	1623	20	0,010
Херсонська	2	874	17	0,018
Хмельницька	3	965	14	0,013
Черкаська	2	717	7	0,009
Чернівецька	3	564	7	0,007
Чернігівська	4	1289	22	0,023
м. Київ	23	6716	147	0,014

Джерело: складено авторами за статистичними даними на основі [9].

Як видно з наведених показників, загалом у Чернігівській області коефіцієнт оновлення репертуару в театрах є високим, порівнюючи з діяльністю театрів України (теж саме відбувається за попередні роки). Зіставлення з великими областями та містами, такими як Дніпропетровська, Львівська, Одеська, Харківська області та місто Київ, показують, що в Чернігівській області загальна кількість театрів менша, при цьому коефіцієнт оновлення є вищим. Варто також зазначити, що, наприклад, в Одеській області загалом 7 театрів, а в Чернігівській тільки 4, проте загальна кількість відіграних вистав за рік не на багато відрізняється від аналогічного показника в Чернігівській області.

На доходи (чистий та інший операційний доходи) підприємства безпосередній вплив має кількість глядачів, що відвідали вистави, концерти та інші заходи за рік.

Проведемо аналіз зміни кількості глядачів, що відвідали театральні вистави на власній сцені, у гастрольних заходах (у межах населеного пункту, в якому розташований театр, у межах України, за межами України), та результати зведемо в табл. 4.

Таблиця 4

Загальні показники відвідування театру в період 2011–2017 років

Рік	Кількість вистав, що відбулись	Кількість глядачів, що відвідали театр	Середня кількість глядачів на одному театральному заході
2011	192	88 300	460
2012	233	89 300	383
2013	266	94 000	353
2014	216	42 931	199
2015	218	62564	287
2016	220	75700	344
2017	249	79700	320

Джерело: складено авторами.

Кількість глядачів різко скоротилась у 2014 році порівняно з 2013 роком. Цей факт можна пояснити: по-перше, зменшенням кількості відіграних вистав на 50 одиниць; деяким зменшенням попиту на цей вид дозвілля через підвищення цін на товари першої необхідності при зменшенні реальної заробітної плати. Не останнє місце посідають події на Сході України та, як наслідок, збільшення кількості траурних днів у 2014 році порівняно з 2013. Це також впливало на зниження попиту через психологічний стан глядачів. Але однаково, попри тяжку ситуацію в країні, населення відчуває потребу в театрі, адже з його допомогою можна хоча б на деякий час поринути у світ творчості на тлі гнітючого інформаційного потоку звідусіль. В останні звітні роки середня кількість глядачів зростає до 344 у 2016, 320 у 2017 році на одній виставі.

Варто зауважити, що підвищилась конкуренція в цій сфері послуг. Так, за власним спостереженням, було виявлено, що в 2014–2017 роках кількість відвідувачів кінотеатрів збільшилась порівняно з 2013 роком, а оскільки цей вид дозвілля є схожим, то доцільно вважати це фактором підвищення конкуренції. Театр є соціальним закладом через те, що ціна на квитки є дуже демократичною, а кінотеатр можна назвати молодіжним закладом, оскільки середній вік глядача в кінотеатрі становить приблизно 18–25 років.

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Не останнє місце в аналізі впливу на результат господарської діяльності є зміна ціни на квитки та обсяги їх продажу. Результати проведення аналізу наведені в табл. 5.

Таблиця 5

Аналіз зміни цін та обсягу продажу квитків

Рік	Квитки на стаціонарні вистави			Квитки на вистави в селі			Всього за основними видами послуг	
	кількість, шт.	середня ціна, грн	загальна вартість	кількість, шт.	середня ціна, грн	загальна вартість	кількість, шт.	загальна вартість
2013	49 800	11,46	570 708,0	30 100	1,88	56 700	79 900	627 408,0
2014	35 758	15,93	569 624,9	4436	6,34	28 130	40 194	597 754,9
2015	45 413	20,5	929 301,0	11 596	5,9	65 360	57 009	994 661,0
2016	50 200	28,4	1 425 400,0	12 400	28,4	352 700	62 600	1 778 100,0
2017	47 200	34,3	1 618 800,0	14 100	19,7	277 400	61 300	1 896 200,0

Джерело: складено авторами.

Середня ціна збільшилась у 2017 році на стаціонарні вистави, але рівень її невеликий – 34,3 грн., квитки на вистави у селі у 2017 році навпаки зменшились у ціні до 19,7 грн. Варто також відзначити цінову політику в інших основних закладах – конкурентах міста Чернігова. Результати власного дослідження зведено в табл. 5, 6.

Таблиця 6

Середня вартість квитка в кінотеатрах, філармонійному центрі, театрі ляльок у місті Чернігові у 2017 році

Назва закладу	Середня вартість квитка, грн
Кінотеатр "Дружба"	45
Кінотеатр ім. Щорса	35
Чернігівський обласний театр ляльок ім. О. Довженка	32,5
Філармонійний центр	40
Кінотеатр "Мультиплекс"	65

Джерело: складено авторами.

Як видно з отриманих результатів, навіть найдемократичніша вартість квитка у філармонійному центрі Чернігова є вищою, ніж у Театрі.

Враховуючи соціальну спрямованість діяльності творчого закладу, проаналізуємо його фінансові показники. Зауважимо, що протягом періодів, що досліджувались, Театр отримував операційний та чистий прибуток.

Важливо зробити детальний аналіз співвідношення чистого доходу та іншого операційного доходу в Театрі в період 2011–2017 рр., результати якого наведені у табл. 7.

Таблиця 7

Аналіз співвідношення чистого доходу та іншого операційного доходу в Театрі

Показник	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Чистий дохід від надання послуг, тис. грн	1169	1256	1540	1116	1774	2883	3184
Інші операційні доходи, тис. грн	9186	10 824	12 737	10 985	9897	11 024	16 823
Відсоткове співвідношення доходів, %							
Чистий дохід від надання послуг	11,29	10,4	10,79	9,22	17,92	26,15	18,92
Інші операційні доходи	88,71	89,6	89,21	90,78	82,08	73,85	81,08

Джерело: складено авторами.

Аналізуючи показники табл. 7, можна зробити висновок, що чистий дохід від реалізації квитків за аналізований період зростає, проте не перевищував 26,15 % у загальному доході Театру. Саме у 2016 році, коли показник оновлення був найвищий за останні 7 років, питома вага чистого доходу від операційної діяльності становила найбільшу величину. Для стимулювання збільшення обсягів основної діяльності Театру вважаємо за необхідне уточнити та розширити коло показників, що відображають рівень ефективності діяльності творчого колективу (табл. 8). Так, у складі чистого доходу пропонує-

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

мо виділити обсяги від реалізації квитків на вистави (на власній сцені та у гастрольних заходах) та від реалізації квитків на творчі вечори видатних діячів театру і кіно, що на наш погляд було б слушним при достатньо високій активності мешканців міста Чернігова до театральних інноваційних знахідок.

Враховуючи те, що інший операційний дохід у вигляді оренди на теперішній час займає більшу частину в доходах, що пояснюється значно більшою ціною на концертні програми і гастрольні вистави столичних закладів культури, пропонуємо також розширювати такий вид послуг, доповнивши його послугами оренди костюмів та проведення творчих виставок.

Таблиця 8

Узагальнюючі показники економічного аналізу діяльності театрального закладу

Група показників	Склад (деталізоване доповнення до фінансових та статистичних показників)
Чистий дохід	Від реалізації квитків на вистави
	Від реалізації квитків на творчі вечори
Інший операційний дохід	Оренда приміщень
	Оренда костюмів
	Проведення виставок
Ресурсні показники	1. Середньорічна вартість основних фондів <i>у т. числі, що використовуються для здійснення театральних вистав (наприклад сценічне обладнання)</i>
	<i>коефіцієнт оновлення у зв'язку з новою постановкою</i>
	2. Оборотні засоби <i>у т. числі, що використовуються для здійснення театральних вистав (наприклад костюми)</i>
	<i>додаткові оборотні засоби у зв'язку з новою постановкою</i>
	3. Матеріальні витрати для здійснення прем'єр у звітному періоді
Творчо - виробничі показники	1. Кількість вистав
	2. Кількість прем'єр за рік
	3. Коефіцієнт оновлення вистав
	4. Середня вартість квитка на стаціонарні вистави
	5. Середня вартість квитка на пересувні вистави
	6. Кількість глядачів, що відвідали вистави
	7. Кількість глядачів, відвідали інші творчі види діяльності (творчі вечори)
	8. Середня кількість глядачів на стаціонарній виставі

Джерело: складено авторами.

До групи ресурсних показників також необхідно додати показники, які тісно пов'язані з творчими показниками Театру. До таких показників можуть відноситися саме вартість основних і оборотних засобів, що безпосередньо були придбані для нових постановок Театру. На наше переконання, це б дало змогу зробити більш точне калькулювання витрат на ці вистави.

Остання група показників стосується творчо-виробничих аспектів, які є важливими й певною мірою дискусійними. Кількість нових вистав є, без сумніву, привабливим показником з погляду зацікавленості глядачів, проте, це створює зайву напруженість у роботі колективу і може негативно вплинути на якість постановок, тому ми за розумні межі показника оновлення, який у Чернігівському Театрі є одним із високих по Україні (табл. 3).

Незважаючи на те, що ціни на квитки пропорційно впливають на величину чистих доходів, вважаємо, що Театр дотримується у своїй соціальній політиці принципу доступності до культурних благ. Підприємству вдалось зберегти низьку ціну на квитки, що неодмінно є позитивним фактом.

Ми вважаємо за важливе використовувати не тільки показник кількості глядачів, а також показник середньої кількості глядачів на стаціонарній виставі, тим самим підкреслюючи увагу до вистав як комедійного, так і драматичного жанрів, що потребує певної реклами та пояснюючої роботи з потенційними глядачами.

Висновки та пропозиції.

1. Враховуючи наведені вище факти, показники, розрахунки та спостереження, доцільно зробити висновок, що основною причиною зменшення чистого доходу у 2014 році порівняно з 2013 на 424,0 тис. грн є зменшення кількості проведених вистав, зменшення кількості глядачів більше ніж у 2 рази за рахунок: незначною мірою – підвищення цін на квитки, переважно за рахунок збільшення конкуренції. Починаючи з 2015 року дохід від реалізації квитків на вистави театру зростає в порівнянні з попереднім роком: на 59 % у 2015 році, на 63 % у 2016 році, на 10 % у 2017 році. При цьому відбувається незначне зростання цін на квитки від 20,5 до 34,3 грн та збільшується відвідування театральних вистав. Так, у 2016 році продано 50 200 квитків, тобто у середньому кожний шостий мешканець Чернігова відвідував театр ім. Т. Г. Шевченка.

2. У результаті проведених досліджень творчого закладу Чернігівського академічного обласного українського музично-драматичного театру імені Т. Г. Шевченка вважаємо слушною його соціальну спрямованість. Для розширення діяльності та підвищення фінансових результатів можна розробити такі заходи:

- створення молодіжної театральної студії на базі театру;
- проведення виставок творчої молоді міста;
- у творчому плані варто створювати нові вистави, метою яких буде підвищення патріотичного духу, але водночас які б мали в своїй основі оптимістичні настрої;
- проведення творчих вечорів видатних діячів театру і кіно.

3. Під час проведення економічного аналізу діяльності закладів культури для забезпечення управлінського процесу показники результатів діяльності підприємств, установ, організацій можна умовно поділити на декілька груп. Пропозиції щодо доповнення складу показників та їх розподілу за групами наведено в табл. 8.

Таким чином, можна зробити висновок, що основні причини зміни чистого доходу та інших фінансових показників з метою ефективного управлінського процесу закладів культури, потрібно досліджувати поряд з фінансовими та ресурсними показниками за допомогою показників творчо-виробничого потенціалу, адже саме вони мають безпосередній вплив на зміни результатів діяльності.

Список використаних джерел

1. Белозерова Н. П. Экономический анализ в управлении драматическими театрами: вопросы теории и практики: автореф. дис. ... канд. экон. наук: 30.05.2007 / Санкт-Петербургский гос. ун-т экономики и финансов. Санкт-Петербург, 2007. 18 с. URL: <http://economy-lib.com/ekonomicheskij-analiz-v-upravlenii-dramaticheskimi-teatrami-voprosy-teorii-i-praktiki> (дата обращения 24.12.2017).
2. Юфит А. З. Вопросы театроведения. *Наука о театре*. Ленинград: ЛГИТМиК, 1975. С. 45–52.
3. Дадамян Г. Г. Социально-экономические проблемы театрального искусства. Москва: ВТО, 1982. 152 с.
4. Орлов М. Ю. Московский художественный театр: новаторство и традиции в организации творческого процесса (1898–1917 гг.): автореф. дис. ... канд. экон. наук: 13.10.1989 / Ленинград. гос. ин-т театра, музыки и кинематографии им. Н. К. Черкасова. Ленинград, 1989. 35 с. URL: <http://cheloveknauka.com/moskovskiy-hudozhestvennyy-teatr-novatorstvo-i-traditsii-v-organizatsii-tvorcheskogo-protsesssa-1898-1917-gg> (дата обращения 05.01.2018).
5. Жидков В. С., Соколов К. Б. Искусство и общество. Санкт-Петербург: Алетейя, 2005. 589 с.
6. Рубинштейн А. Я. Структура и эволюция социального интереса. Москва: Препринт, 2003. 387 с.

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

7. Про театри та театральну справу: Закон України від 31 травня 2005 року № 2605-IV, зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2605-15> (дата звернення 29.04.2018).

8. Вистави КП Чернігівський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка. URL: <http://teatr.cn.ua> (дата звернення 03.05.2018).

9. Заклади культури, мистецтва, фізкультури та спорту України у 2016 році: статистичний бюлетень / відп. за вип. О. О. Кармазіна. Київ, 2017. 25 с. URL: http://uckd.org/sites/default/files/ilovepdf_merged.pdf (дата звернення 28.04.2018).

10. Пігуль Н. Г. Теоретичні аспекти формування соціальної сфери в сучасних економічних умовах. *Ефективна економіка*. 2013. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2506> (дата звернення 28.04.2018).

11. Таукач Г. Л., Федосова О. В. Економіка культури і мистецтва: підручник. Київ: Вища школа, 1992. 232 с.

References

1. Belozerova, N. P. (2007). *Ekonomicheskii analiz v upravlenii dramaticheskimi teatrami voprosy teorii i praktiki [Economic analysis in the management of dramatic theaters: theory and practice]*. (Candidate's thesis). St. Petersburg State University of Economics, Sankt-Peterburg [in Russian].

2. Iufit, A. Z. (1975). Voprosy teatrovedeniia [Questions of theatrical studies]. In A. Z. Iufit (Ed.), *Nauka o teatre – The science of the theater* (pp. 45–52). Leningrad: LGITMiK [in Russian].

3. Dadamian, G. G. (1982). *Sotsialno-ekonomicheskie problemy teatralnogo iskusstva [Socio-economic problems of theatrical art]*. Moscow: VTO [in Russian].

4. Orlov, M. Iu. (1989). *Moskovskii khudozhestvennyi teatr novatorstvo i traditsii v organizatsii tvorcheskogo protsessa 1898–1917 gg [Moscow Art Theater: innovation and traditions in the organization of the creative process (1898-1917)]*. (Candidate's thesis). Leningrad. state. Institute of Theater, Music and Cinematography named after N. K. Cherkasov, Leningrad [in Russian].

5. Zhidkov, V. S., Sokolov, K. B. (2005). *Iskusstvo i obshchestvo [Art and Society]*. Sankt-Peterburg: Aleteia [in Russian].

6. Rubinshtein, A. Ia. (2003). *Struktura i evoliutsiia sotsialnogo interesa [Structure and evolution of social interest]*. Moscow: Preprint [in Russian].

7. Pro teatry ta teatralnu spravu [On Theaters and Theater Business]. № 2605-IV (May 31, 2005). Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2605-15>.

8. Vystavy KP Chernihivskiy akademichnyi oblasnyi ukrainskyi muzychno-dramatychnyi teatr im. T. H. Shevchenka [Performances of the Communist Party of Chernihiv Academic Regional Ukrainian Music and Drama Theater named after Taras Shevchenko] (n.d.). Retrieved from <http://teatr.cn.ua>.

9. Zaklady kultury, mystetstva, fizkultury ta sportu Ukrainy u 2016 rotsi: statystychnyi biuleten [Statistical Bulletin «Establishments of Culture, Arts, Physical Culture and Sports of Ukraine in 2016»] (2017). www.ukrstat.gov.ua. Retrieved from http://uckd.org/sites/default/files/ilovepdf_merged.pdf.

10. Pihul, N. H. (2013). Teoretychni aspekty formuvannia sotsialnoi sfery v suchasnykh ekonomichnykh umovakh [Theoretical Aspects of the Formation of the Social Sphere in Modern Economic Conditions]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, 11. Retrieved from <http://www.economy.nauka.com.ua>.

11. Taukach, H. L., Fedosova, O. V. (1992). *Ekonomika kultury i mystetstva [Economy of culture and art]*. Kyiv: Vyshcha shkola [in Ukrainian].

Іванова Людмила Борисівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування і аудиту, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, 14035, Україна).

Іванова Людмила Борисівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського учета, налогообложения и аудита, Черниговский национальный технологический университет (ул. Шевченко, 95, г. Чернигов, 14035, Украина).

Ivanova Lyudmila – PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of Department of Accounting, Tax and Auditing, Chernihiv National University of Technology (95 Shevchenka Str., 14035 Chernihiv, Ukraine).

E-mail: Lusija.iv.lusija@gmail.com

ORCID: 0000-0002-4993-5347

ResearcherID: F-6552-2016

Карасьова Валерія Олександрівна – магістр, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, 14035, Україна).

Карасёва Валерия Александровна – магістр, Черниговский национальный технологический университет (ул. Шевченко, 95, г. Чернигов, 14035, Украина).

Karasova Valeriya – Master, Chernihiv National University of Technology (95 Shevchenka Str., 14035 Chernihiv, Ukraine).

E-mail: lera147lera@gmail.com

Судак Артем Олександрович – магістр, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, м. Чернігів, 14035, Україна).

Судак Артём Александрович – магістр, Черниговский национальный технологический университет (ул. Шевченко, 95, г. Чернигов, 14035, Украина).

Sudak Artem – Master, Chernihiv National University of Technology (95 Shevchenka St., 14035 Chernihiv, Ukraine).

E-mail: asudak1503@gmail.com